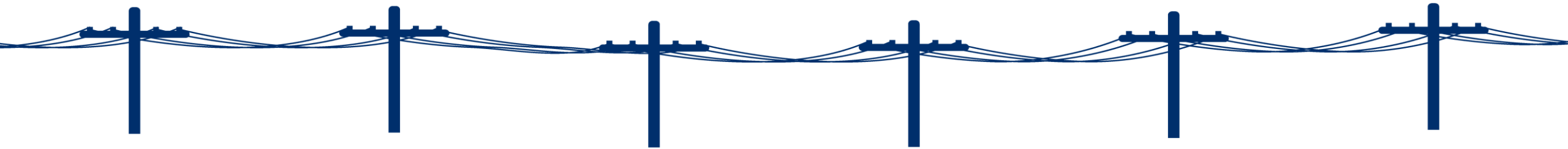

Omakustannushintainen mankalatoimintamalli sähköntuotannossa

Julkinen

Taustaa Mankala-toimintamallista

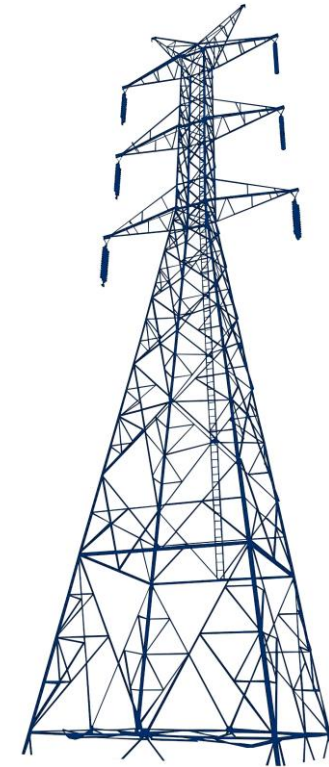
Lähtökohtia

- Energia-ala on pääomaintensiivisin toimiala Suomessa.
 - Energiahuoltoon on kohdistunut noin 35,5 prosenttia kaikista Suomessa tehdyistä investoinneista viimeisen 20 vuoden aikana ja vuonna 2024 noin 39 prosenttia.
- Voimalaitoksiin sitoutuu suuri määrä pääomaa vuosikymmenien ajaksi.
- Yksittäisen voimalaitoksen rakentaminen voi maksaa satoja miljoonia tai jopa miljardeja euroja.
- Harvalla toimijalla olisi yksin mahdollisuus rahoittaa ja toteuttaa suuria voimalaitoshankkeita.

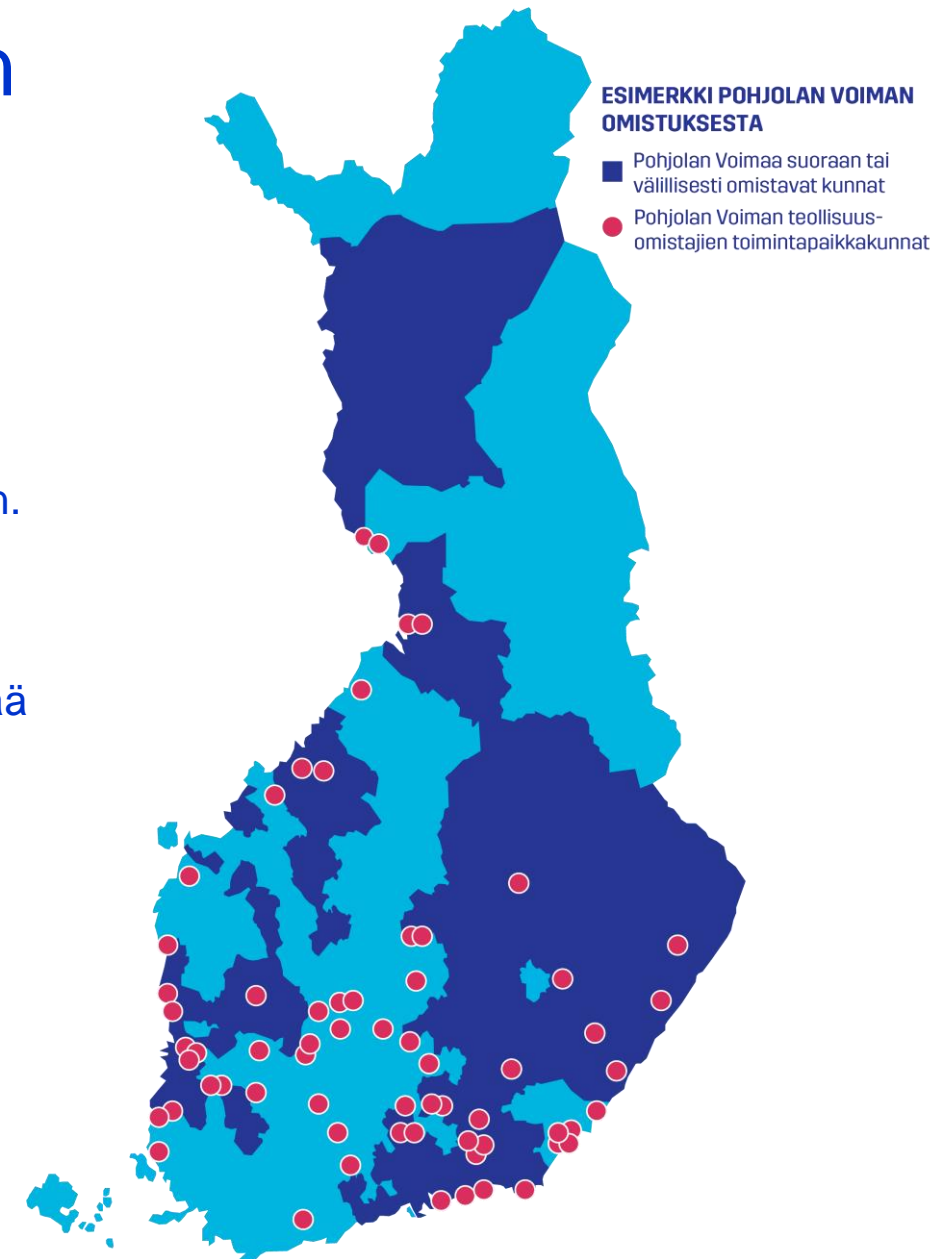
Mikä on omakustannushintainen toimintamalli?

- Mankalayhtiön osakkaat vastaavat osuuksiensa mukaisesti tuotannon kustannuksista yhtiöjärjestyksen mukaan.
- Vastineeksi osakkaat saavat energian omakustannushintaan.
- Mankalayhtiö ei tavoittele toiminnallaan voittoa.
- Toimintatapa ja periaate osakkeenomistajien kustannusvastuusta on kirjattu yhtiöjärjestykseen.
- Osakkaat hyödyntävät saamansa sähkön liiketoiminnassaan ja maksavat veron toimintansa tuloksesta.
- Toimintatapa on verrattavissa kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöihin.

Omakustannushintaisen toimintamallin yhteiskunnallinen merkitys

- Kotimainen sähköntuotanto tuo turvaa ja vakautta.
- Investointiriskit ja -hyödyt jakautuvat monelle toimijalle.
 - Myös pienillä yhtiöillä on mahdollisuus osallistua isoihin investointeihin.
- Toimivat markkinat ja suomalaisille asiakkaille edullista sähköä.
 - Sähkömarkkinoille saadaan enemmän eri kokoisia toimijoita, mikä lisää kilpailua.
- Yhdistää yritysten osaamisen ja taloudelliset resurssit.
 - Mahdollistaa innovoinnin ja uusien teknologioiden kehittämisen.
- Verot maksetaan siellä missä tuotot syntyvät.
 - Valtio saa verotulonsa mankalayhtiön osakkailta.
- Mahdollistaa rahoituksen saatavuuden.

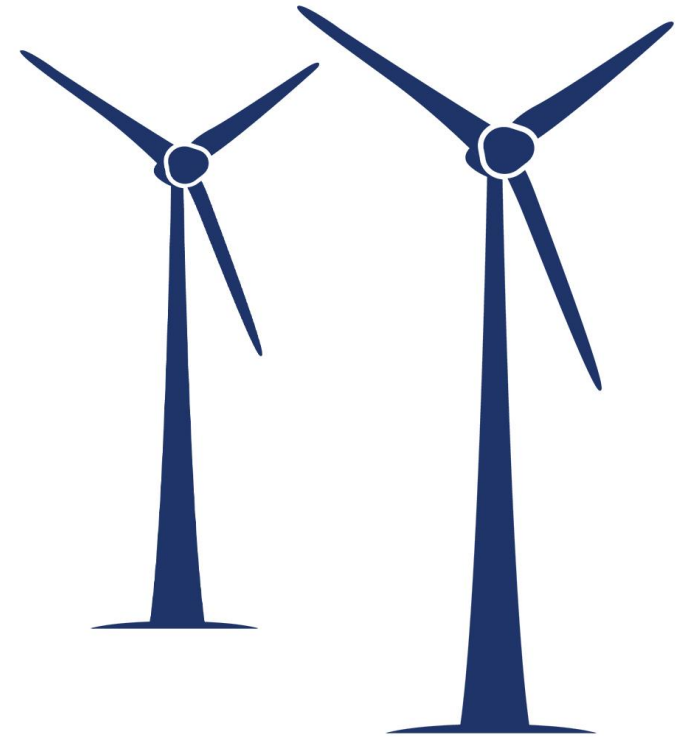
Omakustannushintaisella toimintamallilla on Suomessa pitkät perinteet

- Nykyisin Suomessa tuotetusta sähköstä noin 50 % tuotetaan omakustannushintaan toimivissa yhtiöissä, joita on lähes 50.
 - Teollisuuden Voima Oyj:n OL3-laitoksen tultua tuotantoon omakustannushintaan tuotetun sähkön osuus kasvoi merkittävästi.
- Yritykset yhdistivät voimavaransa ja kehittivät omakustannushintaisen toimintamallin 1940-luvulla turvaamaan sähkönsaannin, kun pääomista oli pulaa. Ensimmäinen ko. yhtiö oli Oy Mankala Ab, josta tulee nimitys periaatteelle.
- KHO vahvisti toimintamallin päätöksillään vuosina 1963 ja 1968. Myöhemmin lainsäätäjä on useissa yhteyksissä viitannut toimintamalliin.

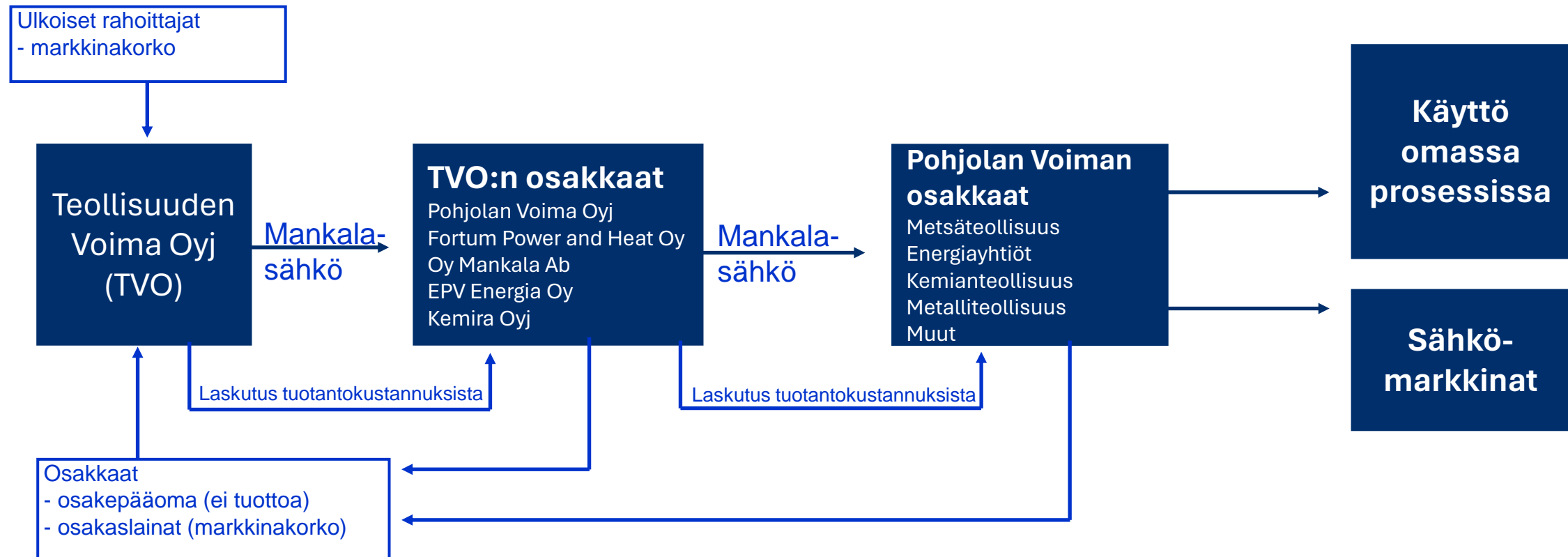
Omakustannushintaisessa toimintamallissa valtio saa verotulonsa mankalayhtiön osakkailta

- Toimintamallissa ei ole kyse peitelystä osingonjaosta:
 - **KHO:n (1963-I-5) mukaan:** ”kun yhtiö (Oy Mankala Ab) yhtiöjärjestyksen mukaan oli velvollinen luovuttamaan tuottamansa sähköenergian osakkailleen näiden osuuksien mukaisessa suhteessa ja nämä velvolliset samassa suhteessa vastaamaan yhtiön voimalaitoksen kustannuksista, ei yhtiö ollut saanut osingonluontoista eikä muutakaan veronalaista tuloa sen johdosta, että yhtiön osakkailtaan perimä sähkön hinta ehkä oli ollut käypää hintaa alempi”.
 - **KHO (1968 II 521) mukaan:** ”Voimalaitosyhtiön, joka jakoi kaiken energian osakkailleen osakemäärien suhteessa saaden niiltä saman jakoperusteen mukaan korvauksen kustannuksistaan, ei katsottu jakaneen osakkailleen peitettyä osinkoa.”

Esimerkki: Olkiluodon rahoitus ja sähkön tie

Teollisuuden Voiman omistusketjussa olevat mankalayhtiöt luovuttavat sähkön edelleen omakustannushintaan omistajilleen. Osa omistusketjun yrityksistä käyttää sähkön omassa teollisuustuotannossaan ja osa myy sähkön.

Jos omakustannushintaista toimintamallia ei olisi:

- Moni energiainvestointi jäisi toteutumatta.
- Suomen energiaomavaraisuus olisi nykyistä alhaisempi.
- Suomen sähkömarkkinoilla olisi vähemmän toimijoita.
- Sähkön hinta olisi Suomessa nykyistä korkeampi.
- Suomen hiilidioksidipäästöt olisivat nykyistä suuremmat.
- Energiahankkeisiin osallistuisi nykyistä huomattavasti vähäisempi määrä toimijoita.

Omakustannushintaisesta mankalatoimintamallista hyötyy koko Suomi

KYMPPIVOIMA

POHJOLAN VOIMA

tvo